

Vähiravi rahastamine Eestis ja välisriigis

Erki Laidmäe, ravimiosakond

Malle Avarsoo, tervishoiuosakond

Ingrid Kuusik, välissuhete osakond

15. mai 2015. a

Haigekassa võimalused vähipatsientide aitamiseks

- Aitamisvõimalused on reguleeritud Ravikindlustuse seadusega
  - Tervishoiuteenuste loetelu
  - Soodusravimite loetelu
  - Meditsiiniseadmete loetelu
  - Ravi välisriigis

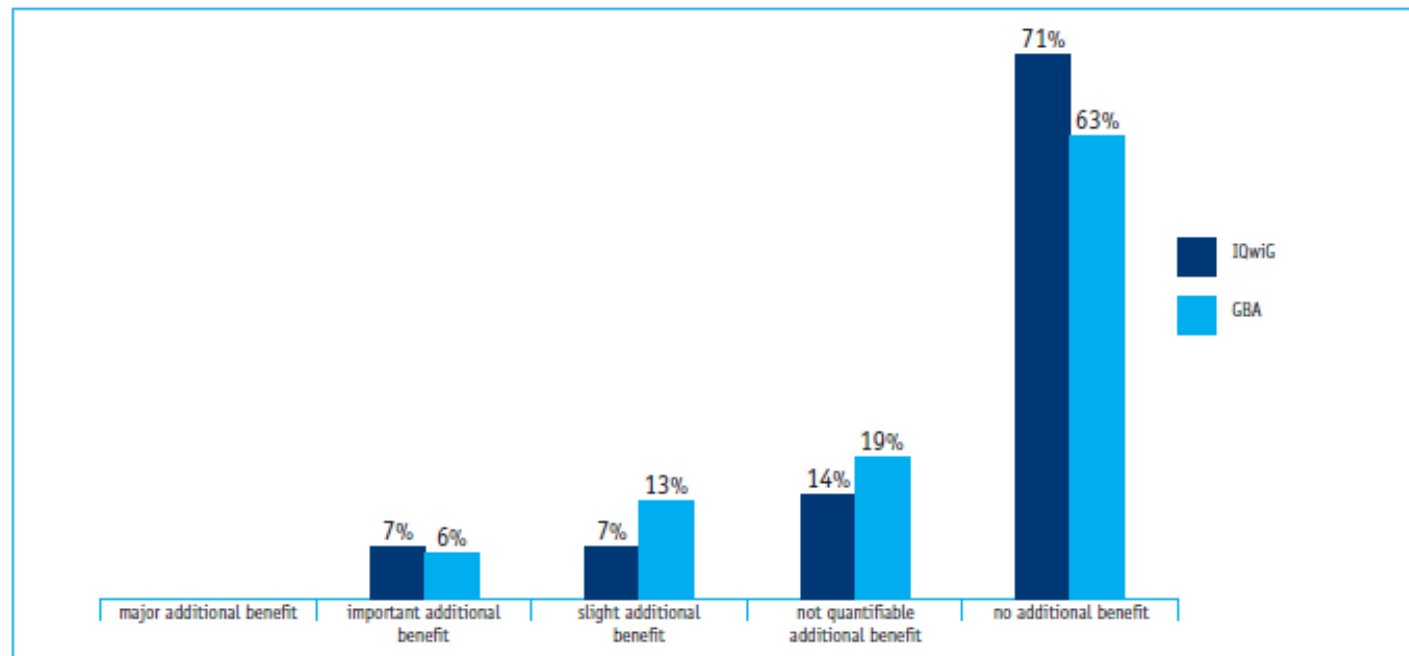
Haigused on erinevad, rahastamisotsused peavad lähtuma samadest PÕHIMÕTETEST

- Ravikindlustuse seadus sätestab **kriteeriumid**, mida tuleb otsustamisel oluliseks pidada:
  - meditsiiniline tõenduspõhisus;
  - alternatiivide olemasolu ja vajadus täiendavateks ravivõimalusteks;
  - majanduslik põhjendatus e kulutõhusus;
  - rahalised võimalused.

Innovatsioon ei tähenda automaatselt lisakasu – ravimite näide

- Saksa *tervishoiu kvaliteedi ja efektiivsuse instituudi (IQWiG)* ja peamise otsustaja e. *föderaalse ühendkomitee (GBA)* hinnangud menetletud uute ravimite lisakasu osas

Figure 5 Differences in IQWiG and GBA decisions on level of additional benefit (N = 16)

Source: GBA (2012): Übersicht der Wirkstoffe; in: <http://www.G-BA.de/informationen/nutzenbewertung>

Meditstiinilise hindamise eesmärk on selgitada täiendav tervisekasu võrreldes senise raviga

- Arvamus põhine meditsiin → tõenduspõhine meditsiin
- Tervisekasu peab olema kinnitatud kliiniliste uuringutega
→ **peab olema patsiendi jaoks arusaadav ja tajutav**
- Kui ravim osutub hindamise tulemusena kasu toovaks, kui palju oleks õiglane selle eest lisaks maksta?

Tõhususe ja kulu hindamisel on selge metoodika

- **Tulu** e tõhusus - kasu inimese tervisele
  - võidetud eluaastad
  - kvaliteedile kohandatud eluaastad
- **Kulu** - ressursid konverteeritud rahaühikusse
- Võimaldab samadel alustel hinnata ja võrrelda erinevate haiguste erinevaid ravimeetodeid

Taotluste menetlusprotsessi läbipaistvus tagab konstruktiivsuse

Et tagada protsessi kõigi etappide läbipaistvus erinevate huvigruppide kaasatus ning võimalus materjalidega tutvuda, on alates 2014. aastast tervishoiuteenuste loetelu menetlusprotsess avalikustatud etappide kaupa.

Registrid taotluste kohta: 2015. a taotlused   2014. a taotlused

Register 2014. menetletavate taotluste kohta

2014. aastaks laekus tervishoiuteenuste loetelu muutmiseks 93 ettepanekut, millest osaliselt või täielikult rahuldati 50.
[Kokkuvõtetabelis laekunud ettepanekute](#) (xls) saab ülevaate ettepanekutele koostatud eksperthinnangutest. Taotluste ja hinnangutega saab tutvuda allpool. Täiendavate küsimuste korral nii ettepanekute kui eksperthinnangute osas palume ühendust võtta aadressil kersti.esnar@haigekassa.ee.

Teenuse liik*

K - teenuse/tingimuse kustutamine
M - tingimuste jm muudatused

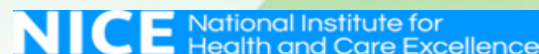
[Sotsiaalministeeriumi koondhinnang taotluste kohta](#) (xls)

NR	Taotluse nimetus	Teenuse liik	Esitaja	Link taotlusele ja lisale	Lisaandmed seisuga 1.04.2014	Hinnagud taotlustele NB! Avalikustatud on 2014. a esitatud hinnangud. Korduvalt menetluses olevate taotluste hinnanguid saab vajadusel küsida aadressilt kersti.esnar@haigekassa.ee või katrin.ploom@haigekassa.ee
929	Müeloomi või plasmotsütoomi ravikuur patsientidele, kellel ei ole näidustatud autoloogne hemopoeetiliste tüvirakkude siirdamine,	uus teenus	Eesti Hematoloogide Selts	Taotlus 929 (pdf)	929 lisaandmed (pdf)	Hinnang taotlusele 929 (pdf)

14:04
neljapäev
12.02.2015

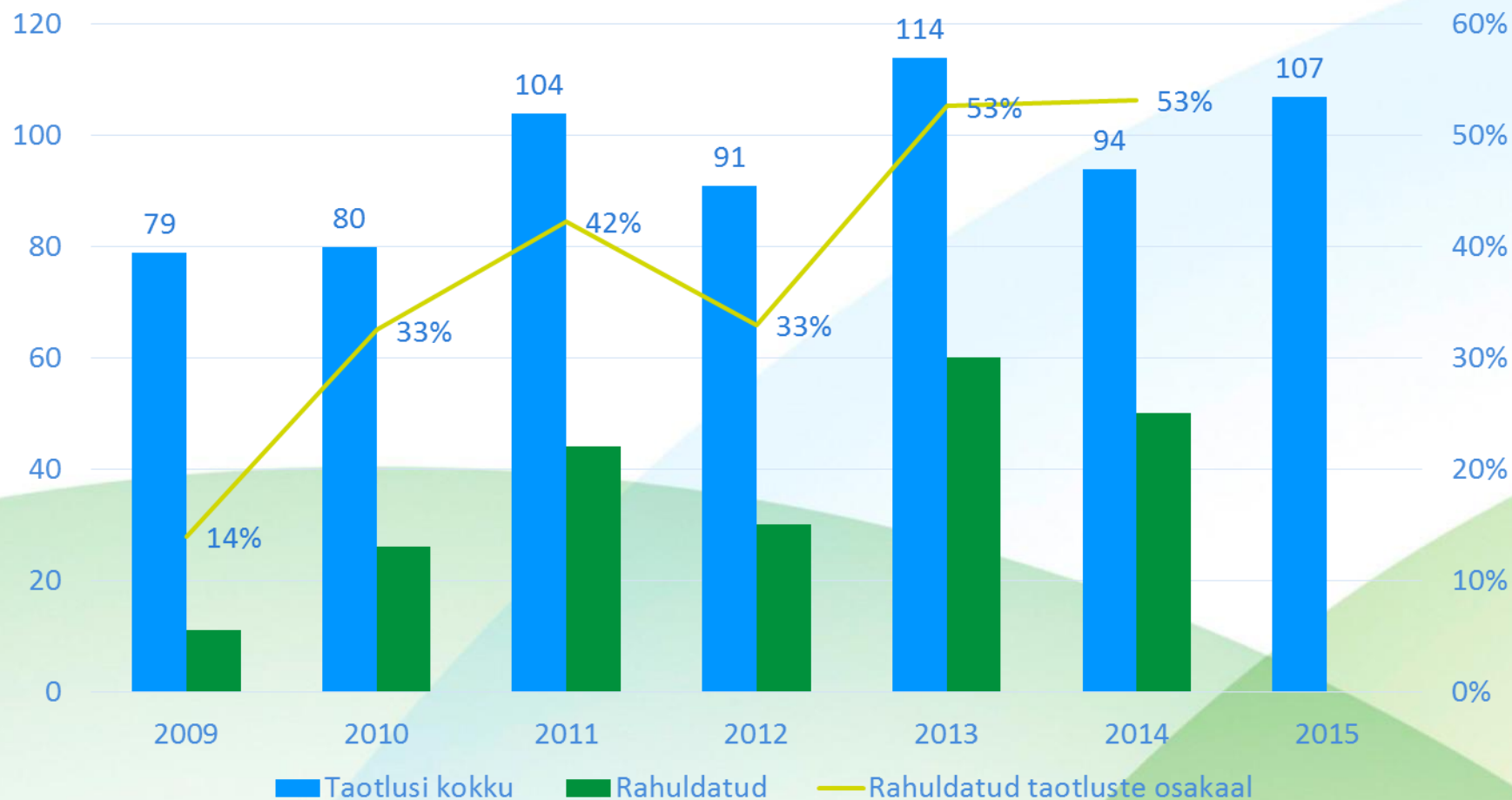
Vahekokkuvõte otsustusprotsessist

- Vähiravi rahastamise otsused baseeruvad õigusaktidel
- Otsustamisel kaalutakse nii tervisekasu kui lisakulu
- Otsused peavad olema läbipaistvad ja tagama kõikide patsientide võrdse kohtlemise
- Põhimõtted, mille alusel otsustatakse on järjest laiemalt kasutusel üle maailma

Uute teenuste taotluste arv aastatel 2009-2015

Kaalukamad rahastamisotsused kasvaja haigustes 2014

- Retseptiravimid

- Abirateron - kaugelearenenud eesnäärme kasvaja
- Hormoonravi – eesnäärme kasvaja

- Haiglaravimid

- Pemetrekseel – kopsukasvaja säilitusravis
- Kabazitakseel – eesnäärme kasvaja
- Paklitakseel+karboplatiin – enne maokasvaja oppi
- Eribuliin – rinnakasvaja
- Bortesomiib – müeloomtõbi
- Mifamurtiid – osteosarkoom
- Brentuksimab – lümfoom

Kaalukamad rahastamisotsused kasvaja haigustes 2015

- Haiglaravimid
  - Arseentrioksiid - äge promüelotsütaarne leukeemia
  - Bevatsizumab - kopsukasvaja
  - Bevatsizumab - munasarja kasvaja raviks
  - Denosumab – luumetastaasid neerupuudulikkusega patsiendil

Näiteid uutest onkoloogilistest teenustest 2013

Kaasajastatud kiiritusravi protseduurid võimaldavad läbi viia täpset kasvajale sihitud kiiritusravi ümbritsevaid kudesid kahjustamata

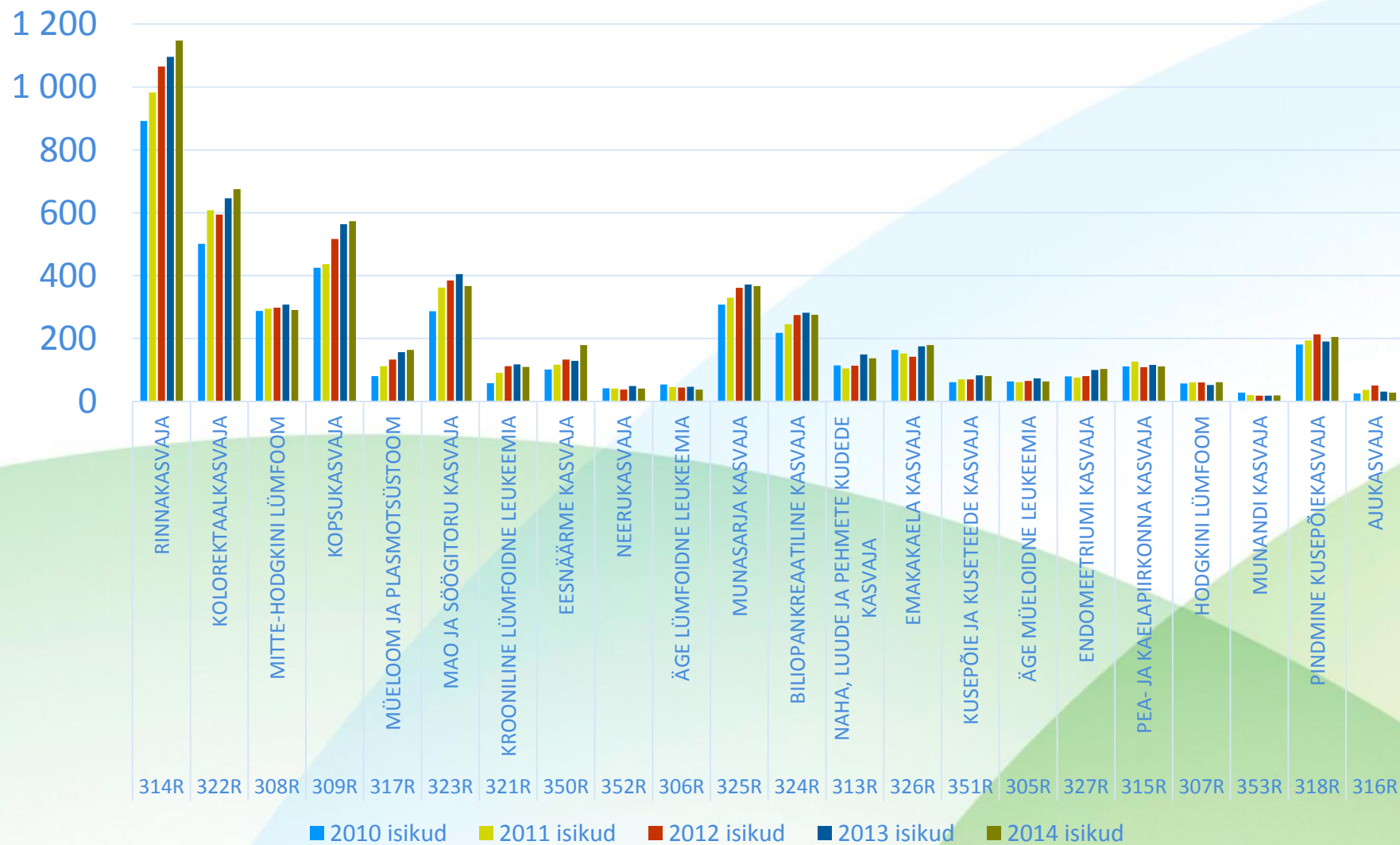
- Väliskiiritusravi protseduur
- Intensiivsusemoduleeritud väliskiiritusravi protseduur
- Standardplaaniga lähikiiritusravi protseduur
- Kahemõõtmelise planeerimisega lähikiiritusravi protseduur
- Kolmemõõtmelise planeerimisega günekoloogilise kasvaja lähikiiritusravi protseduur

Näiteid uutest onkoloogilistest teenustest 2014

Kaasaegsed tüvirakkude meetodid ja lisavahendid

- vereloome tüvirakkude ja ravirakkude käitlemise lisavahendite komplekt
- vereloome tüvirakkude ja ravirakkude käitlemise ja siirdamise protseduurid
  - Külmutatud vereloome tüvirakkude ja ravirakkude sulatamine ja siirdamine
  - Allogeensete vereloome tüvirakkude ja ravirakkude siirdamine ja patsiendi jälgimine
  - Vereloome tüvirakkude ja ravirakkude käitlemine ja säilitamine
  - Luuüdi kogumine
  - Vereloome tüvirakkude/ravirakkude aferees
  - Luuüdi separeerimine rakuseparaatoril
- 5-aminolevuliinhape ajukasvaja intraoperatiivseks visualiseerimiseks

Kemoterapiaal isikuid 2010-2014

Onkoloogia eriala rahastamine

	2013		2014	
	Summa (tuhandetes)	Ravijuhtude arv	Summa (tuhandetes)	Ravijuhtude arv
Onkoloogia	63 022	140 015	70 539	145 567
ambulatoorne	30 735	121 507	36 101	126 059
päevaravi	1 967	3 548	2 060	3 782
statsionaarne	30 320	14 960	32 378	15 726

- Võrreldes eelneva aastaga kasvas 2014. aastal onkoloogia eriala rahastamine 12% ehk 7,5 miljoni euro võrra.
- Onkoloogia erialal sai 2014. aastal ravi kokku 47 tuhat kindlustatut

Vahekokkuvõte onkoloogiateenuste arengust ja rahastamisest

- Uusi ravivõimalusi lisatakse haigekassa poolt rahastatavate hulka pidevalt
  - Tervishoiuteenused
  - Haiglaravimid
  - Retseptiravimid
- Ravijuhtude arv ja ravi saanute arv kasvab igal aastal
- Onkoloogia eriala rahastus kasvas 2014. a-l 12%

Haigekassa kindlustatu plaanilise arstiabi rahastamine välisriigis

- **Eelluba**

- **Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) 883/2004 artikkel 20**
  - Euroopa Liidu liimesriigid, lisaks Majanduspiirkonna riigid (Island, Norra, Liechtenstein) ja Šveits
  - riiklik raviasutus

- **Ravikindlustuse seadus (§27¹ lg 1)**
  - kõik riigid
  - riiklik raviasutus või eraraviasutus

- **Tagantjärele hüvitamine**

- **Patsiendiõiguste direktiiv piiriüleses tervishoius (2011/24, RaKS §66²) alates 2013 25. oktoobrist**
  - Euroopa Liidu liimesriigid, Majanduspiirkonna riigid ja Šveits
  - riiklik raviasutus või eraraviasutus

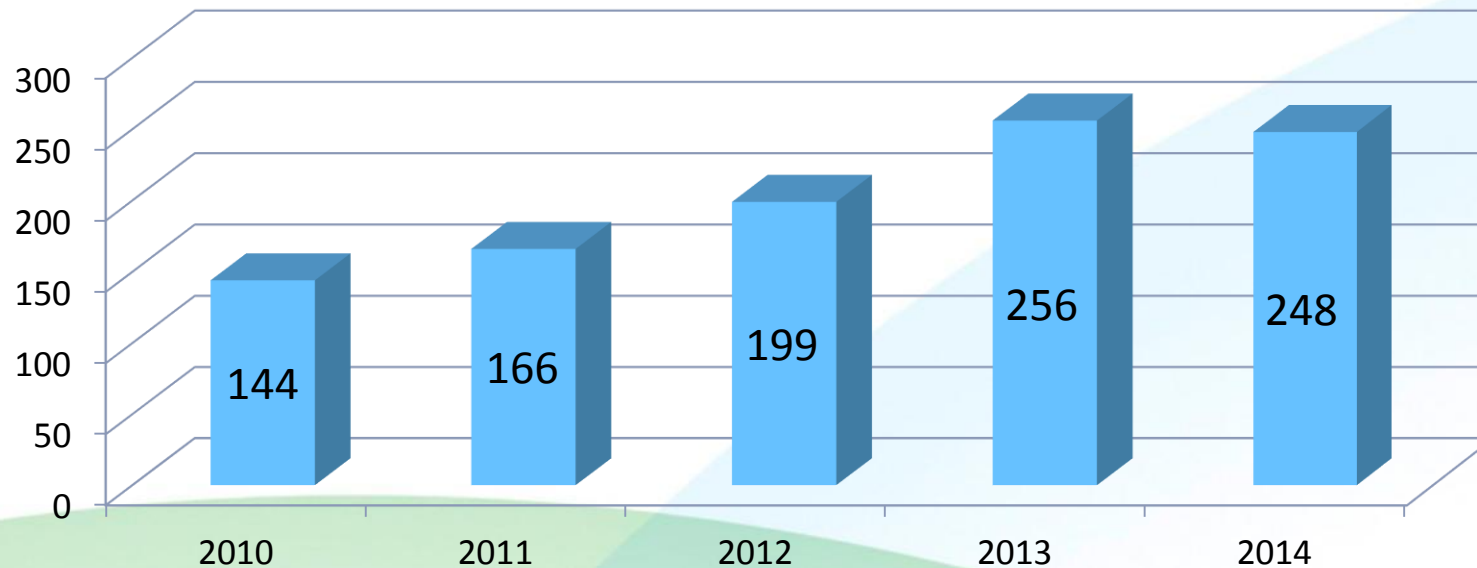
Plaaniline ravi RaKS § 27¹ lg 1 alusel

- Tuleb taotleda haigekassalt eelluba, see antakse kui:
  - taotletavat tervishoiuteenust ega sellele alternatiivseid tervishoiuteenuseid ei saa kindlustatud isikule Eestis osutada;
  - taotletav teenus on isikule meditsiiniliselt näidustatud;
  - taotletav teenus on tõendatud meditsiinilise efektiivsusega;
  - taotletava tervishoiuteenuse eesmärgi saavutamise tõenäosus on vähemalt 50%.
- Haigekassa langetab otsuse Eesti arstliku konsiiliumi otsuse alusel, konsiiliumisse kuulub vähemalt kaks eriarsti – üks neist patsiendi raviarst/eriarst).
- Visiidi- ja omaosalustasud, sõidukulud jms jääb patsiendi enda kanda.
- Väljastatakse garantiikiri või vorm E112, erandina on võimalik sõlmida isikuga osalise (50%) ettemaksu leping (Venemaa).

Plaaniline välisravi (eelloaga) kulud aastatel 2011-2014 (tuh €)

2011	2012	2013	2014
1 745	2 035	2 168	3 882

Plaanilisele välisravi (eelloaga) otsuste arv 2010-2014

- Põhilise osa (70%) moodustavad geeniuuringud – Belgia, Saksamaa, Holland.
- Ravile ja erialaspetsialistide konsultatsioonile siirduakse põhiliselt Soome ja Saksamaale.
- 2014. aastal rahastati 12 patsiendi geeniuuringute või histoloogilise materjali diagnostikat ja 10 patsiendi ravi, kelle põhidiagnoosiks oli mõni kasvajaline haigus (sh ühe puhul teostati nii diagnostikat kui ka hilisemat ravi välisriigis). Lisaks otsiti 24 patsiendi puhul luuüdi mittesugulusdoonorit Soome Punase Risti Vereteenistuse kaudu.

Arstiabi patsiendiõiguste direktiivi alusel (2011/24/EL, RaKS §66²) alates 25. okt 2013

- Isik võib minna teise EL liikmesriiki, et saada seal ravi, ning **taotleda pärast haigekassalt rahalist hüvitist** – eelluba haigekassalt ei ole vaja taotleda.
- Isikul on õigus saada hüvitist ainult nende teenuste eest, mida **patsiendil on õigus saada haigekassa kulul ka Eestis** (sh ravimid, med sead).
- Vajalik on eriarsti saatekiri samadel alustel nagu Eestis arsti vastuvõtule minnes.
- Kõigepealt tuleb teenuste eest täies ulatuses ise tasuda.
- Haigekassa maksab hüvitist samadel alustel nagu Eestis ehk vastavalt haigekassa tervishoiuteenuste loetelus sätestatud hindadele.
- Hüvitise saamiseks tuleb haigekassale esitada: tagasimakse taotlus, originaalarved, retsepti koopia, maksmist tõendavad dokumendid, raviloo kokkuvõte/epikriis, saatekiri.
- Patsiendi enda kanda jäävad visiidi- ja omaosalustasud, sõidukulud, tõlkekulud jms.

Patsiendiõiguste direktiivi alusel esitatud tagasimakse taotlused aastal 2014

- **101** taotlust:
  - **69** positiivset – hüvitatud summa 101 043 €
  - **15** negatiivset – põhjused: ei ole lisatud nõutavaid dokumente (saatekiri, epikriis) või ei ole Eestis hüvitatav teenus; ülejäänud olid aasta lõpus veel menetluses
- Riigid, kus sagedamini käidi: Saksamaal – 22, Soomes – 19, lisaks Lätis, Leedus, Hispaanias, Austrias, Belgias, Horvaatias, Inglismaal, Itaalias ning Rootsis.
- 3. korral taotleti kasvajaga seotud ravi (konsultatsioon, keemiaravi, kiiritusravi, operatsioon).
- Reeglina on patsiendi välisriigis tehtud ravikulutused selle printsiibi alusel võimalik katta ca 30% ulatuses.

Tänne kuulamast!